

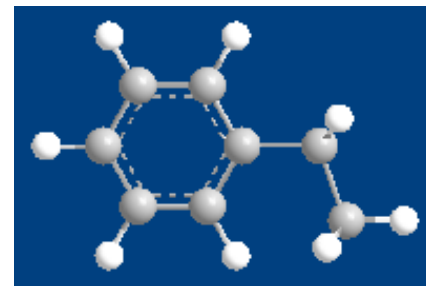
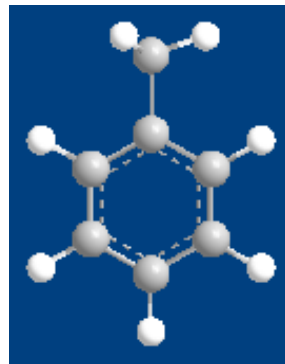
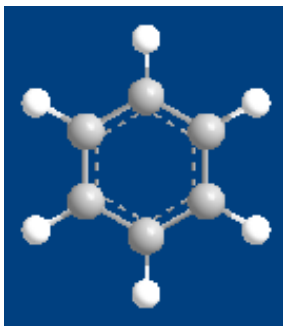

Chương 8: AREN – NGUỒN HIĐROCACBON THIÊN NHIÊN

BÀI 44 (tt)

BENZEN VÀ ANKYL BENZEN

Dàn bài

I- CẤU TRÚC, ĐỒNG ĐẲNG, ĐỒNG PHẦN VÀ DANH PHÁP

1. CẤU TRÚC CỦA PHÂN TỬ BENZEN
2. ĐỒNG ĐẲNG, ĐỒNG PHẦN VÀ DANH PHÁP

II- TÍNH CHẤT VẬT LÝ

1. NHIỆT ĐỘ NÓNG CHẢY, NHIỆT ĐỘ SÔI VÀ KHỐI LƯỢNG RIÊNG
2. MÀU SẮC, TÍNH TAN VÀ MÙI

III- TÍNH CHẤT HÓA HỌC

1. PHẢN ỨNG THẾ
2. PHẢN ỨNG CỘNG
3. PHẢN ỨNG OXI HÓA

III- ĐIỀU CHẾ VÀ ỨNG DỤNG

1. ĐIỀU CHẾ
2. ỨNG DỤNG

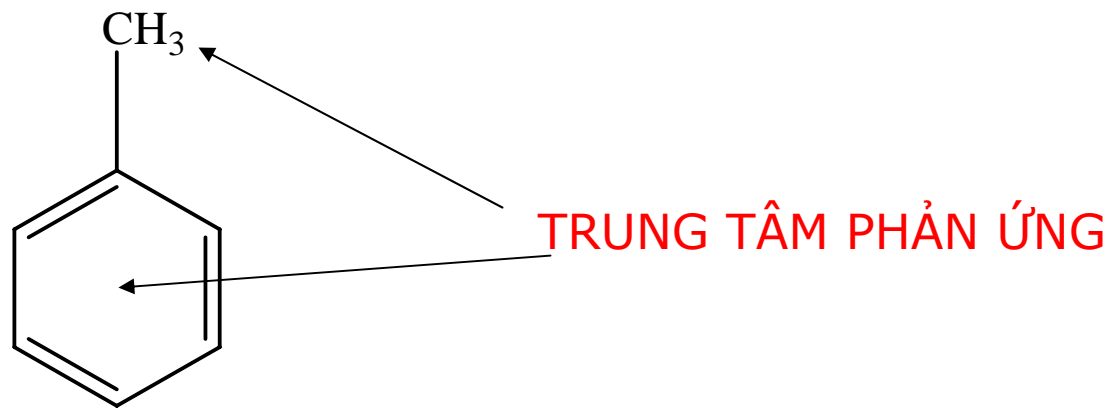
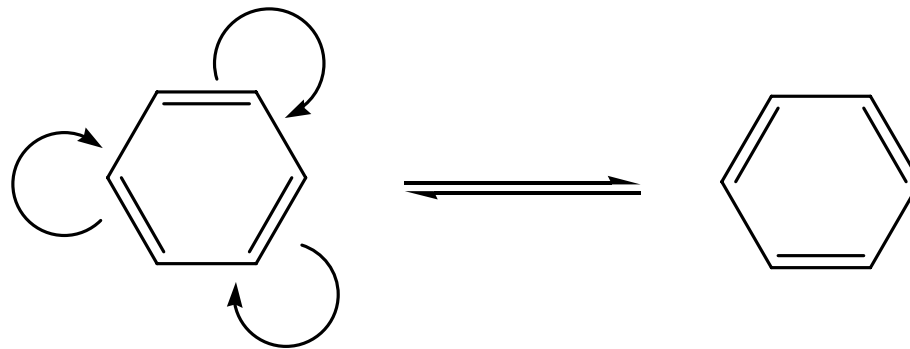
Kiểm tra bài cũ

Viết tất cả đồng phân có cùng CTPT
 C_7H_8 và C_8H_{18} ?

III- TÍNH CHẤT HÓA HỌC

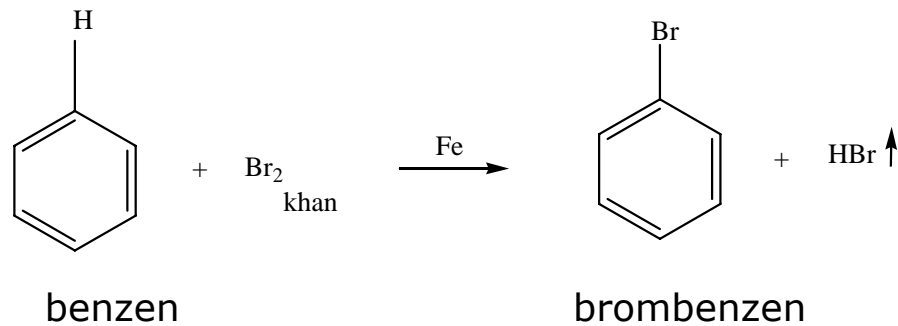
III- TÍNH CHẤT HÓA HỌC

---

1. PHẢN ỨNG THỂ

a) Phản ứng halogen hóa

* Benzen

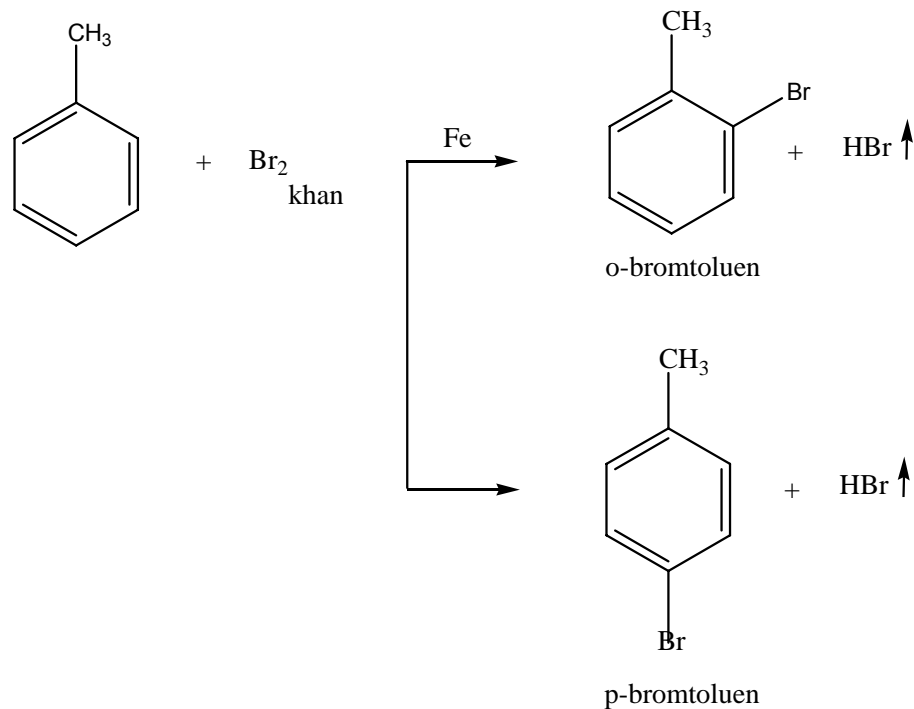
III- TÍNH CHẤT HÓA HỌC

1. PHẢN ỨNG THẾ

a) Phản ứng halogen hóa

- Ankylbenzen:

* Thế ở nhân benzen (xt bột Fe):toluen phản ứng nhanh hơn benzen

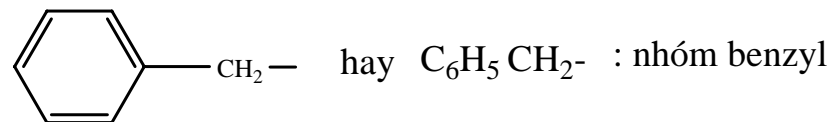
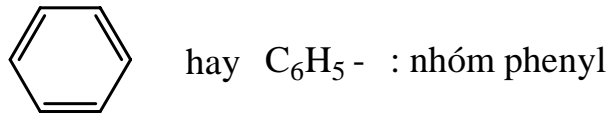
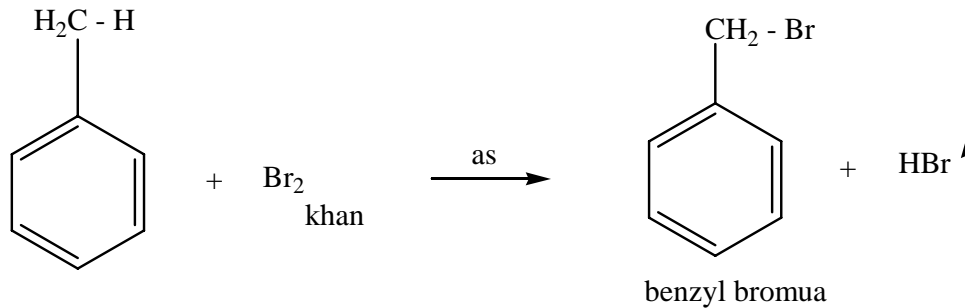
III- TÍNH CHẤT HÓA HỌC

1. PHẢN ỨNG THẾ

a) Phản ứng halogen hóa

Ankybenzen:

* Thế ở nhánh (chiếu sáng)

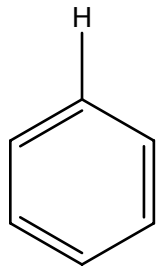

III- TÍNH CHẤT HÓA HỌC

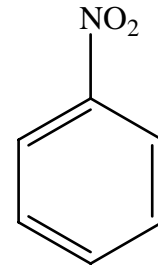
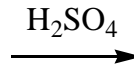
1. PHẢN ỨNG THẾ

b) Phản ứng nitro hóa

* benzen

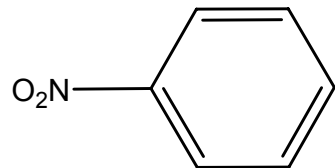

+ HO - NO₂

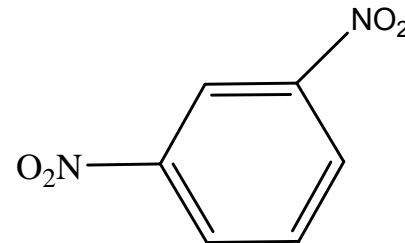
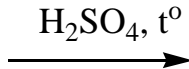

+ H₂O

nitrobenzen

+ HO - NO₂

+ H₂O

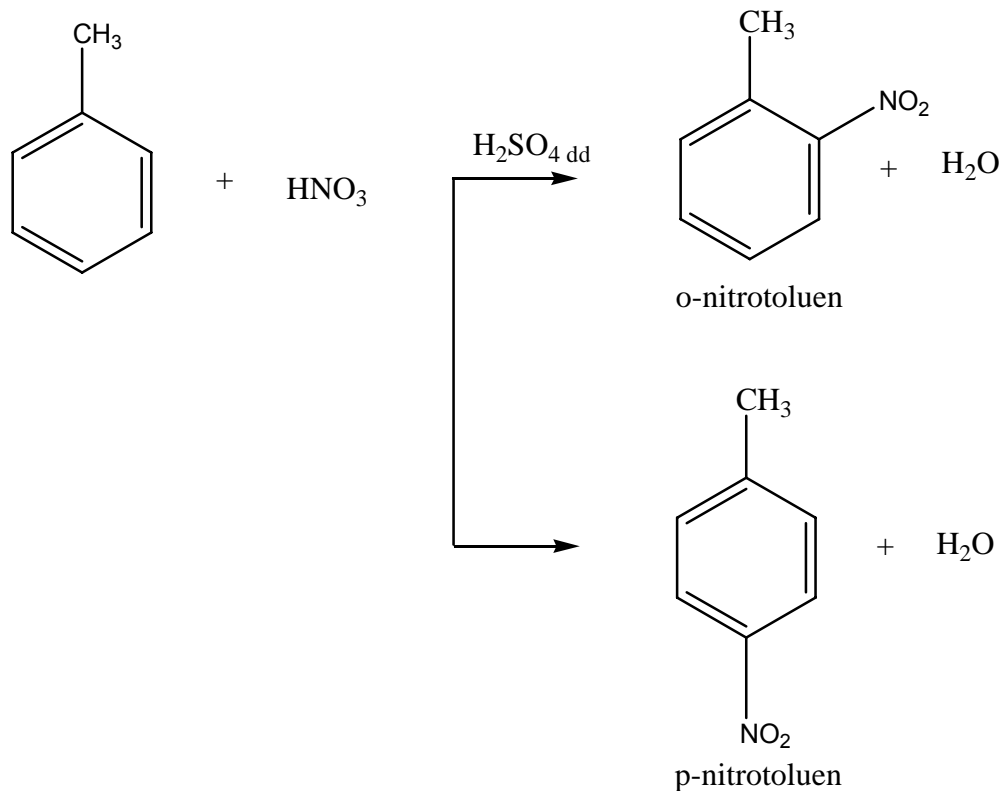
m-dinitrobenzen

III- TÍNH CHẤT HÓA HỌC

1. PHẢN ỨNG THỂ

b) Phản ứng nitro hóa

* Ankylbenzen

III- TÍNH CHẤT HÓA HỌC

---

c) Quy tắc thế ở vòng benzen

* Khi vòng benzen có sẵn **nhóm ankyll** (hay các nhóm $-OH$, $-NH_2$, $-OCH_3$ ...), pư thế vào vòng **dễ dàng hơn** và ưu tiên ở vị trí **ortho** và **para**.

* khi vòng benzen có sẵn **nhóm $-NO_2$** (hoặc các nhóm $-COOH$, $-SO_3H$ ...), pư thế vào vòng **khó hơn** và ưu tiên ở vị trí **meta**.

III- TÍNH CHẤT HÓA HỌC

---

d) Cơ chế phản ứng thế ở vòng benzen

Các tiểu phân mang điện tích dương tạo thành do **tác dụng của chúng với xúc tác** mới là **tác nhân tấn công trực tiếp** vào vòng benzen.

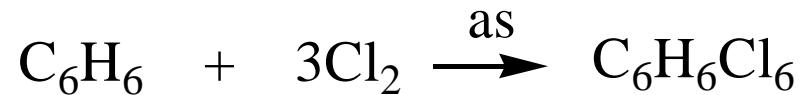

III- TÍNH CHẤT HÓA HỌC

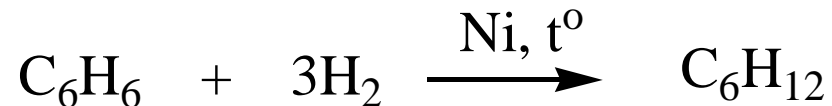
---

2. Phản ứng cộng

- Benzen và ankybenzen không tham gia pư cộng brom (không làm mất màu dung dịch brom).
- Cộng clo (chiếu sáng)

- Cộng hidro (xt Ni hoặc Pt)

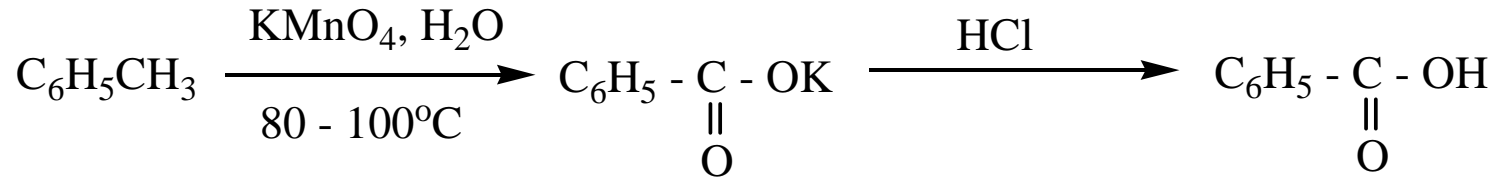
III- TÍNH CHẤT HÓA HỌC

---

3. Phản ứng oxi hóa

a) Với dd KMnO_4

- Benzen không tác dụng dd KMnO_4
- Ankylobenzen làm mất màu dd KMnO_4

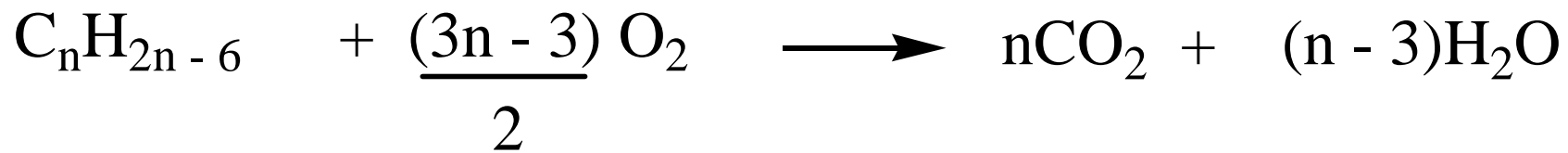

III- TÍNH CHẤT HÓA HỌC

---

3. Phản ứng oxi hóa

b) Phản ứng cháy

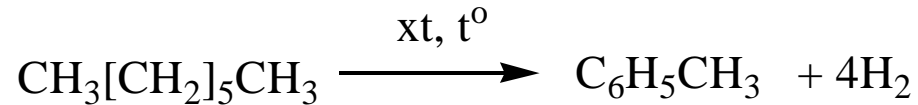
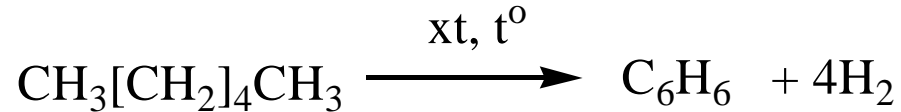

IV- ĐIỀU CHẾ VÀ ỨNG DỤNG

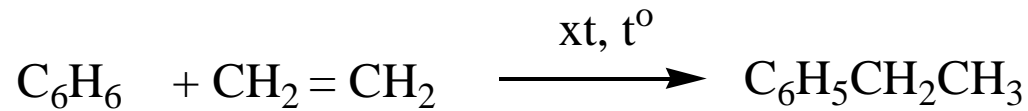
---

1. Điều chế

* Benzen, toluen, xilen: tách ra bằng cách chưng cất nhựa than đá, dầu mỏ hoặc từ ankan, xicloankan.

* etylbenzen:

IV- ĐIỀU CHẾ VÀ ỨNG DỤNG

---

2. Ứng dụng

- Benzen: tổng hợp chất dẻo, cao su, tơ sợi, điều chế ra một số dẫn xuất khác...
- Toluen sản xuất thuốc nổ TNT.
- Benzen, toluen, xilen làm dung môi.

CỦNG CỐ

---

1. Khi cho toluen tác dụng với clo ở điều kiện có chiếu sáng thì sản phẩm tạo thành là:

- a) o-clotoluen   SAI RỒI
- b) m-clotoluen   SAI RỒI
- c) p-clotoluen   SAI RỒI
- d) Benzyl clorua   ĐÚNG RỒI

CÙNG CỒ

NÊU QUY LUẬT THẾ Ở VÒNG BENZEN?

* Khi vòng benzen có sẵn **NHÓM ANKYL** (hay các nhóm -OH, -NH₂, -OCH₃ ...), pư thế vào vòng **ĐỄ DÀNG HƠN** và ưu tiên ở vị trí **ORTHO** và **PARA**.

* khi vòng benzen có sẵn **NHÓM -NO₂** (hoặc các nhóm -COOH, -SO₃H ...), pư thế vào vòng **KHÓ HƠN** và ưu tiên ở vị trí **META**.

CỦNG CỐ

---

3. DÙNG CTCT ĐỂ VIẾT PTPU VÀ GỌI TÊN SẢN PHẨM
- a) Benzen tác dụng brom lỏng có xúc tác bột sắt.
  - b) Toluen tác dụng axit nitric có xúc tác axit sunfuric đặc.
  - c) Etylbenzen tác dụng hidro có xúc tác Ni, đun nóng.

BÀI TẬP VỀ NHÀ

BÀI TẬP 8, 9, 10 TRANG 192 SGK

